

Business Support on Your Doorstep

---

15 år med EØS –fungerer avtalen for bedriftene?

❖❖ Bakgrunn for undersøkelsen

- EØS-avtalen er 15 år
- Om lag 80 % av norsk eksport går til EU – 70 % av importen
- Markedsadgang

🌟 Fokus – hva ønsket vi å finne ut?

- Hvilke problemer og utfordringer møter norske bedrifter innenfor det indre marked?
- Blir norske bedrifter behandlet etter EØS-avtalens prinsipper eller blir de diskriminert i forhold til bedrifter innenfor EU?
- Er det noen spesielle markeder/land som utmerker seg som spesielt vanskelige markeder for norske eksportører?

Metode

- Elektronisk spørreundersøkelse
- 9717 potensielle respondenter – 1772 svar
- Utvalg fra Innovasjon Norges kundebehandlingssystem
- Rimelig bransjevis samsvar med SSB statistikk, dog noe overrepresentasjon av jordbruks- og industribedrifter
- Bedrifter med spesielle problemstillinger fulgt opp

❖❖ Hva fant vi?

Nesten halvparten av de spurte bedriftene mener at det indre marked har hatt liten betydning for deres mulighet til å eksportere varer og tjenester til EU.

- 1 EØS-avtalens betydning for bedriftene
- 2 Handelshindringer og krav til eksport
- 3 Import fra EU/EØS
- 4 Utenlandsk arbeidskraft og produksjon i andre EØS-land

❖ EØS-avtalens betydning for bedriftene

- Nesten halvparten av bedriftene sier at avtalen har liten betydning for deres eksportmuligheter
- Av de som sier avtalen har betydning sier nesten alle at betydningen er positiv – gjør ting enklere
- De mest positive sektorer er: bygg og anlegg, jordbruks- og fiskeriprodukter, transporttjenester
- Ingen sektorer som utpeker seg som negative – mer enkeltbedrifter

❖❖ EØS-avtalens betydning....

- Det er først og fremst tollbehandling og dokumentasjonskrav som beskrives som enklere
- Nær halvparten av bedriftene mener det er enklere å eksportere til EØS enn til andre markeder – svært få sier det motsatte.
- Holder bedriftene seg oppdatert på EU/EØS?
  - større bedrifter i større grad enn de små
  - generelt relativt liten kunnskap om rettigheter og plikter

🌟 Handelshindringer og krav til eksport

- Bedriftene møter på krav knyttet til:
  - selve produktet
  - kvalifikasjoner
  - markedsføring
  - emballasje
  - administrative/byråkratiske krav
- Frankrike og Polen skiller seg generelt ut som vanskeligere markeder
- Fiskeri- og landbruksprodukter møter oftere krav til produkter
- Bygg og anlegg, transporttjenester og tekniske håndverkstjenester møter på kvalifikasjonskrav
- Betydningen av harmoniserte standarder og gjensidig godkjenning
- Begrunnelsen er helse, sikkerhet og miljø

❖ Import fra EU/EØS

- Relativt få møter på spesielle problem
- Områder som tollbehandling, dokumentasjonskrav og moms vanskelige
- Tjenesteimport viste seg vanskelig som begrep

-misforståelser knyttet til skillet mellom import og bruk av utenlandsk arbeidskraft.

Utenlandsk arbeidskraft og produksjon i andre EØS-land

- 1 av 3 bedrifter benytter seg av arbeidskraft fra andre EØS-land
- Polen, Litauen, Tyskland, Sverige og Danmark de mest representerte
- Sektorer: Bygg og anlegg, hotell og restaurant og jordbruk
- Begrunnelsen for bruk varierer
  - blant industribedrifter mangel på arbeidskraft
  - blant jordbruksbedrifter billigere arbeidskraft

Utenlandsk arbeidskraft....

- Problemer med utenlandsk arbeidskraft?
  - først og fremst språk
  - dernest byråkrati i Norge
    - Produksjon i utlandet
  - kun 1 av 20 bedrifter
  - Polen og Sverige mest representert

Problemer: språk, høyere produksjonskostnader enn forventet, samt byråkrati